

بسم الله الرحمن الرحيم

قرابت معنایی

مؤلف: مسعود ولد آبادی

www.ketab.ir

سرشناسه	: ولدآبادی، مسعود، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: قرابت معنایی / مسعود ولدآبادی.
مشخصات نشر	: قزوین: سایه گستر، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۶ص: ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	: 978-964-502-597-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: دانشگاه ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون ها
موضوع	: ادبیات فارسی -- آزمون ها و تمرین ها (عالی)
موضوع	: ادبیات فارسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ و ۸ ق ۴ / LB ۲۳۵۳
رده بندی دیویی	: ۳۷۸ / ۱۶۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۴۹۹۹۲

تلفن: ۰۲۸۱ - ۲۲۲۵۳۰۵ - ۲۲۳۸۰۳۳

نشر سایه گستر: قزوین، چهارراه نادری

- نام کتاب: قرابت معنایی
- تألیف: مسعود ولدآبادی
- صفحه آرای: سودابه احمدی
- نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰
- شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
- قیمت: ۸۵۰۰ تومان
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: الهادی
- شابک: ۵ - ۵۹۷ - ۵۰۲ - ۹۶۴ - ۹۷۸

مقدمه

همانطور که می‌دانید در ادبیات، سؤالات درک مطلب و معنی و مفهوم؛ بسیار مهم است به طوری که در امتحانات ۱۰ نمره از سؤالات ادبیات فارسی را این گونه سؤالات تشکیل می‌دهند (معنی و مفهوم شعر و نثر ۶ نمره) و (درک مطلب ۴ نمره). در کنکور هم عمده‌ی سؤالات از این دست هستند. از مجموع ۲۵ سؤال ادبیات در کنکور سراسری، حدود ۱۲ سؤال آن نیاز به فهم ادبی و درک مطلب دارد. قرابت معنایی و تناسب مفهومی که حدود ۹ سؤال و آرایه‌های ادبی هم که ۳ سؤال را به خود اختصاص می‌دهند از این نوع هستند. درک و تشخیص اکثر آرایه‌های ادبی فقط از طریق معنی و مفهوم ممکن است و اگر کسی قدرت مضمون‌یابی و درک مطلب نداشته باشد، حتی نمی‌تواند به سؤالات آرایه‌های ادبی هم پاسخ بدهد.

پس با قاطعیت می‌توان گفت داوطلبانی پاسخ‌گوی سؤالات ادبیات فارسی هستند که دارای درک ادبی و قدرت مضمون‌یابی بالایی باشند و چون سؤالات قرابت معنایی، اوج سؤالات ادبیات است، داوطلبان برای پاسخ‌گویی به آن‌ها باید تمام دانسته‌های ادبی خود را به کار بگیرند. کتاب حاضر که در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است، دربردارنده‌ی مجموعه پرسش‌ها و پاسخ‌های تشریحی قرابت معنایی تمامی پنج گروه آزمایشی کنکور سراسری در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ می‌باشد. امیدوارم تمامی داوطلبان و دانش‌آموزان متقاضی شرکت در آزمون ورودی دانشگاه‌ها بتوانند برای آشنایی با پرسش‌های قرابت معنایی و نحوه‌ی پاسخ به آن‌ها، از این مجموعه استفاده کنند و برای یادگیری بیشتر و عمیق‌تر از آن بهره‌مند شوند. با این حال تأکید می‌کنم اگرچه کتاب حاضر برای داوطلبان و دانش‌آموزان همه‌ی گروه‌های آزمایشی بسیار مفید است ولی هرگز شما را از مطالعه‌ی دقیق و فراگیری کامل کتاب‌های درسی، بی‌نیاز نمی‌کند.

شیوه‌ی کار ما در این کتاب چنین است که ابتدا حدود سی مضمون و مفهوم را به عنوان مفاهیم و مضامین مهم، محوری و مشترک کتاب‌های درسی آورده‌ایم. این سی مفهوم جزو پرتکرارترین مفاهیم کنکورهای سراسری است و باید داوطلبان آن‌ها را در ذهن داشته باشند. سپس در ذیل هر مفهوم، تعدادی ابیات هم مفهوم فراکتایی را آورده‌ایم و بعد از آن سؤالات کنکور مربوط به همان مفهوم را گنجانده‌ایم. البته تعدادی تست‌های تألیفی هم در پایان هر مفهوم آورده‌ایم. بعد از آن از کتاب ادبیات (۲) شروع کرده و درس به درس، بیت به بیت و خط به خط را بررسی نموده‌ایم و در اکثر موارد ابیات و عبارات مهم را معنی نموده و مفهوم آن‌ها را هم ذکر کرده‌ایم و برای هر کدام چندین بیت خارج از کتب درسی آورده‌ایم تا شما بتوانید مفاهیم را بهتر درک کنید و سپس تست‌های کنکور مربوط به همان بیت یا عبارت را آورده‌ایم. این روند تا پایان کتاب پیش‌دانشگاهی ادامه می‌یابد. در پایان هفت آزمون از همه‌ی مفاهیم محوری و تمام کتب درسی پیش‌بینی شده است که هر آزمون شامل بیست سؤال و کاملاً هماهنگ و هم‌سطح با آزمون‌های سراسری است تا شما تمام اندوخته‌های خود را جمع‌بندی نمایید و میزان درک

شعری خود را محک بزنید. شیوه‌ها و شگردهای دست‌یابی به مضمون و نحوه‌ی پاسخ‌گویی به سؤالات قرابت معنایی را در پاسخ‌نامه به تفصیل بیان کرده‌ام و به شما عزیزان توصیه می‌کنم که پاسخ‌نامه را با حوصله و با دقت تمام مطالعه نمایید.

می‌توانم ادعا کنم بسیاری از ابیاتی که در این کتاب می‌بینید، پیش از این در هیچ کتاب مشابهی دیده نشده‌است. سعی کرده‌ام ابیاتی را انتخاب کنم که هم زیبا و هم پرمعنا باشند تا شما ضمن یادگیری، لذت هم ببرید. خلاصه این کتاب به گونه‌ای فراهم شده‌است تا هم داوطلبان را به کار آید و هم بر دانش‌آموزان بیفزاید و هم دوستداران شعر و ادب را خرسند نماید.

چند توصیه‌ی مهم:

(۱) سعی کنید به شعرهای کتب درسی و عبارت‌های مهم آن مسلط باشید و اشعار را با آهنگ و وزن درست بخوانید و به آرایه‌های ادبی هر بیت توجه کنید و سپس مفهوم کلی بیت را بیرون بکشید و با توجه به صورت سؤال، به تست‌ها پاسخ دهید.

(۲) در تست ادبیات به خصوص تست‌های قرابت معنایی، همه چیز نسبی است و شما باید ارتباط ابیات را فقط در چهارچوب همان چهاربیتی که می‌بینید، بررسی کنید.

(۳) باید درک ادبی و قدرت استنباط خود را با تمرین و پشتکار، تقویت کنید و بر آرایه‌های ادبی تسلط کامل داشته باشید.

(۴) معناکردن بیت‌ها و مقایسه کردن مفهوم آن‌ها با یکدیگر - به خصوص بیت‌های خارج از کتب درسی - کار دشواری است و شما برای به دست آوردن این مهارت، باید با ابیات بسیار و تست‌های زیادی دست و پنجه نرم کنید تا به تسلط و مهارت لازم برسید.

(۵) بعضی از ابیات چند بُعدی هستند؛ یعنی، هر قسمت از آن‌ها دارای مفهومی خاص است و باید این نکته را در نظر داشت. به عنوان مثال به این بیت سنایی غزنوی از کتاب پیش‌دانشگاهی دقت کنید:

«همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو پیوستی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی»

این بیت را از نظر مفهوم می‌توان به سه قسمت مجزا تقسیم نمود. قسمت اول بیت اشاره به عالم بالغیب بودن خداوند دارد. قسمت دوم اشاره به ستارالعیوب بودن خداوند دارد و قسمت سوم اشاره به این صفت خداوندی دارد که خداوند هر که را بخواهد عزیز و هر که را بخواهد ذلیل و خوار می‌کند. هنگام مواجهه با چنین ابیاتی باید تمامی مفاهیم موجود در آن‌ها را در نظر داشته باشیم و با توجه به صورت سؤال و گزینه‌ها، پاسخ بدهیم.

پس یکی از اصول اساسی پاسخ‌گویی به سؤالات قرابت معنایی، درست خواندن بیت‌ها است. چرا که ما وقتی بیتی را درست بخوانیم، معنی و مفهوم آن را بهتر و سریعتر می‌فهمیم. البته درست خواندن شعر، مهارت می‌خواهد و این مهارت به دست نمی‌آید مگر با آموزش و تمرین. اغلب دانش‌آموزان از این مهارت محروم هستند و این دلایل بسیاری دارد که این جای پرداختن به آن نیست. چیزی که مهم است این است که شما نباید وقت را هدر بدهید و باید هر طور که شده‌است؛ فوت و فن درست خواندن شعر را به دست بیاورید که یک راه آن توجه به شعرخوانی دیگران به خصوص معلمان ادبیات است.

در این جا از تمامی خوانندگان گرامی، داوطلبان عزیز، دبیران گران‌قدر و صاحب‌نظران ارجمند انتظار دارم نظرات و پیشنهادهای اصلاحی خود را با ذکر مورد یا بنده در میان بگذارند تا در صورت لزوم، اصلاحات لازم انجام شود.

در پایان از تایپ زیبا و صفحه‌آرایی چشم‌نواز سرکار خانم احمدی و طراحی هنرمندانه‌ی جلد سرکار خانم پورمند، نهایت تشکر و سپاس دارم. لطفاً نظرات، پیشنهادهای و انتقادات خود را با این شماره در میان بگذارید: ۰۹۱۲۷۸۳۰۲۷۰

فهرست

مفاهیم و مضامین مهم، محوری و مشترک کتاب‌های درسی	
۱۳	۱) ترک تعلقات مادی و دل‌کندن از دنیا.....
۱۷	۲) قناعت، فقر اختیاری و استغنا(بی‌نیازی).....
۲۲	۳) مناعت طبع و عزت نفس.....
۲۳	۴) حُسن خلق (خوش‌خویی).....
۲۴	۵) وحدت وجود.....
۲۸	۶) میل به عروج و بازگشت به اصل.....
۳۱	۷) ارزش‌بخشی عشق به وجود انسان.....
۳۳	۸) رازداری و رازپوشی در عشق.....
۳۶	۹) دشواری‌های راه عشق.....
۳۸	۱۰) تحمل سختی‌های راه عشق.....
۴۱	۱۱) بلاکش بودن عاشق.....
۴۳	۱۲) فنای عرفانی.....
۴۵	۱۳) درد بی‌درمان عشق.....
۴۷	۱۴) زوال و نابودی قدرت‌ها و پادشاهی‌ها.....
۴۹	۱۵) ناپایداری و بی‌اعتباری دنیا.....
۵۳	۱۶) بی‌ارزشی دنیا.....
۵۴	۱۷) بی‌خوابی عاشق و عدم آسایش او.....
۵۷	۱۸) پند ناپذیری عاشق(نصیحت بی‌حاصل).....
۵۸	۱۹) ازلی بودن عشق.....
۶۰	۲۰) ابدی بودن عشق.....
۶۲	۲۱) وفاداری عاشق.....
۶۳	۲۲) خدا فراتر از درک و فهم ماست.....
۶۵	۲۳) خداوند خطاپوش است.....
۶۷	۲۴) کم‌گوی و گزیده‌گوی.....
۶۸	۲۵) از مرگ‌گریزی نیست.....
۷۰	۲۶) جاودانگی عشق و عاشق.....
۷۱	۲۷) عاشق تسلیم معشوق است(سرسپردگی عاشق).....
۷۳	۲۸) از ماست که بر ماست.....
۷۵	۲۹) ظلم و ظالم پایدار نمی‌مانند.....
۷۶	۳۰) عشق حلال مشکلات است.....
۷۷	۳۱) درویش‌نوازی.....

ادبیات فارسی (۲)

۸۳	الهی	درس اول:
۸۳	همای رحمت	
۸۶	بیاموزیم	
۸۸	آورده‌اند که	
۸۸	کباب غاز	درس پنجم:
۸۹	آورده‌اند که	
۹۱	حفظ کنیم (آواز عشق)	
۹۲	آورده‌اند که	
۹۴	حفظ کنیم (رباعیات خیام)	
۹۵	مانده‌های زمینی	درس یازدهم:
۹۷	در آرزوی تو باشم	درس دوازدهم:
۱۰۱	دل می‌رود ز دستم	
۱۰۸	بیاموزیم	
۱۱۰	باغ عشق	درس سیزدهم:
۱۱۶	پیدای پنهان	
۱۱۶	آورده‌اند که	
۱۱۹	تربیت انسانی و سنت ملی ما	درس چهاردهم:
۱۲۰	خسرو	درس شانزدهم:
۱۲۵	مایع حرف‌شویی	
۱۲۹	آورده‌اند که	
۱۲۹	داروگ	درس هفدهم:
۱۲۹	بیاموزیم	
۱۳۰	در سایه‌سار نخل ولایت	درس هجدهم:
۱۳۱	حدیث جوانی	درس نوزدهم:
۱۳۳	در کوچه‌سار شب	
۱۳۴	آورده‌اند که	
۱۳۵	مدرسه‌ی امام شوشتری	درس بیستم:
۱۳۶	شخصی به هزار غم گرفتارم	درس بیست و دوم:
۱۳۷	طرحی از یک زندگی	
۱۳۸	حفظ کنیم (شور عشق)	
۱۳۹	کعبه‌ی مخفی	درس بیست و سوم:
۱۴۸	مناجات	

ادبیات فارسی (۳)

۱۵۱	ما همچنان در اوّل وصف تو مانده‌ایم	درس اوّل:
۱۵۶	افلاک حریم بارگاهت	
۱۵۷	رزم رستم و اسفندیار	درس دوم:
۱۵۷	آورده‌اند که	
۱۵۸	قاضی بُست	درس ششم:
۱۵۸	بیهقی و هنر نویسندگی او	درس هفتم:
۱۵۹	آورده‌اند که	
۱۶۱	حفظ کنیم (وقت سحر)	
۱۶۲	باغ نگاه	درس نهم:

۱۶۲.....	حفظ کنیم (روز وداع یاران).....	
۱۶۴.....	ترانه‌ی من.....	درس دهم:
۱۶۵.....	چشم به راه.....	درس یازدهم:
۱۶۷.....	آورده‌اند که.....	
۱۶۸.....	امید دیدار.....	درس دوازدهم:
۱۶۹.....	آفتاب وفا.....	
۱۷۰.....	پروانه‌ی بی‌پروا.....	درس سیزدهم:
۱۷۱.....	سخن تازه.....	
۱۷۲.....	حفظ کنیم (شراب روحانی).....	
۱۷۵.....	آورده‌اند که.....	
۱۷۵.....	زاغ و کبک.....	درس پانزدهم:
۱۷۶.....	هجرت.....	درس شانزدهم:
۱۷۶.....	چند رباعی: ساز شکسته.....	درس هفدهم:
۱۷۷.....	بخوان.....	درس هجدهم:
۱۷۸.....	بوی جوی مولیان.....	درس نوزدهم:
۱۷۹.....	حفظ کنیم (ملک سلیمان).....	
۱۸۰.....	اقلیم عشق.....	درس بیستم:
۱۸۳.....	موسی و شبان.....	درس بیست و یکم:
۱۸۳.....	شبم عشق.....	درس بیست و دوم:

زبان و ادبیات فارسی پیش‌دانشگاهی (سال چهارم)

۱۸۷.....	نی نامه.....	درس اول:
۱۹۲.....	مناجات.....	درس دوم:
۱۹۴.....	نیایش.....	
۲۰۰.....	کاوه‌ی دادخواه.....	درس چهارم:
۲۰۲.....	گذر سیاوش از آتش.....	درس پنجم:
۲۰۳.....	دریای کرانه ناپدید.....	درس ششم:
۲۰۶.....	من این همه نیستم.....	درس هفتم:
۲۰۶.....	خدی خوان.....	
۲۰۷.....	مناظره‌ی خسرو با فرهاد.....	درس هشتم:
۲۱۷.....	اکسیر عشق.....	درس نهم:
۲۲۱.....	دولت یار.....	درس دهم:
۲۲۳.....	اشارت صبح.....	درس یازدهم:
۲۲۳.....	مجنون و عیب جو.....	
۲۲۵.....	سپیده‌ی آشنا.....	درس دوازدهم:
۲۲۶.....	کیش مهر.....	درس سیزدهم:
۲۳۱.....	رنج بی حساب.....	
۲۳۴.....	رباعی و دوبیتی دیروز.....	درس چهاردهم:
۲۳۸.....	رباعی و دوبیتی امروز.....	
۲۳۸.....	پرورده‌گویی.....	درس پانزدهم:
۲۴۴.....	ذکر حسین بن منصور.....	درس شانزدهم:
۲۴۷.....	مست و هشیار.....	
۲۴۸.....	دماوندیه.....	درس هجدهم:

درس نوزدهم:

۲۴۹.....توصیف کویمات و خمات و طرابلس

۲۴۹.....شب کویر

درس بیست و یکم:

۲۵۱.....چند حکایت از اسرارالتوحید

۲۵۴.....سیرت مولانا

درس بیست و دوم:

۲۶۰.....بارقه‌های شعر فارسی

۲۶۲.....افسانه‌ی عاشقی

درس بیست و چهارم:

۲۶۲.....قصه‌ی عینکم

درس بیست و پنجم:

۲۶۳.....آخرین درس

درس بیست و هفتم:

۲۶۳.....اعتراف

درس سی‌ام:

۲۶۶.....صدای پای آب

۲۶۸.....شکوفه‌ی اشک

۲۷۲.....پیش از تو

۲۷۳.....خارج از محدوده

۲۷۶.....آزمون‌های ارزیابی

۲۷۶.....آزمون ۱

۲۷۹.....آزمون ۲

۲۸۲.....آزمون ۳

۲۸۵.....آزمون ۴

۲۸۹.....آزمون ۵

۲۹۲.....آزمون ۶

۲۹۵.....آزمون ۷

۲۹۹.....پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

۳۳۵.....پاسخ‌نامه‌ی کلیدی